

В м. Шепетівка зростає 43 види рослин, що мають лікарські властивості. Це становить 28,01% від загальної кількості виявлених видів. Виявлено також 26 видів медоносів, 21 вид кормових, 32 види декоративних рослин, а також олійні, ефіроолійні, їстівні, вітамінні, отруйні, волокнисті, красильні.

В м. Шепетівка було закладено 7 пробних площ, які відрізнялися за екологічними умовами та ступенем антропогенного і техногенного впливу (міські вулиці, міський парк, пн-зх. околиці міста – городи, узлісся, пустирі біля промислових об'єктів, узбережжя водойм, територія районної лікарні та НВО№1). На кожній з площ було виявлено види, які зустрічаються і на інших ділянках. За допомогою коефіцієнта схожості і коефіцієнта відмінності Жаккара було встановлено, що найбільш подібними за флористичним складом є пустирі біля промислових об'єктів і територія НВО№1 та Шепетівської районної лікарні (значення коефіцієнта Жаккара – 0,46), а найменш схожою зі всіма іншими площами є флора узбережжя водойм. Тут значення коефіцієнта схожості коливається в межах 0,0- 0,2.

Висновки

Флора м. Шепетівки, в цілому, відзначається різноманітністю, не зважаючи на досить великий антропогенний вплив, але водночас вона є досить антропогенно зміненою із значним відсотком сеgetальних і рудеральних видів. Рослинний покрив м. Шепетівки відзначається неоднорідністю, у зв'язку з відмінними екологічними умовами та ступенем антропогенного навантаження.

Література

1. Определитель высших растений Украины. – К.: Наук. думка, 1987. – 548с.
2. Геренчук К.И. Геоморфология Подолии. – Черновцы, 1950. – 95с.
3. Геренчук К.И. Природа Хмельницької області. – Львів: Вища школа, 1980. – 152с.
4. Губарь Л.М. Синантропна фракція урбофлор Острога, Нітішина, Славути та Шепетівки // Синантропізація рослинного покриву України. – Переяслав-Хмельницький, 2006. – С.56-58.
5. Заверуха Б.В. Флора Вольно-Подолии и её генезис. – К.: Наукова думка, 1985. – 192с.
6. Кучерявий В.П. Екологія. – Львів: Світ, 2001. – 500с.
7. Миркин Д.М., Розенбах Г.С., Наумова Л.Г. Словарь понятий и терминов современной фитоценологии. – М.: Наука, 1989. – 223с.

In the territory of Shepetivka town of Khmelnytsk region were discovered 151 kinds of plants which belong to 117 genera and 44 kins. Systematic, coenotic and ecological analyses of flora were made. Analysis showed homogeneity and similarity of growth in the districts of Shepetivka which were different in ecological conditions and degree of anthropogenic and man-caused pressure.

Key words: flora, ecology, Shepetivka.

УДК 581.9 (477).

Наталя Жолобак

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ФЛОРИ БЕРЕГОВИХ ЕКОСИСТЕМ ЧЕЧВИНСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА (ГОРГАНИ)

В даній статті представлено результати досліджень флори Чечвинського водосховища (Горгани), наведено систематичний, еколого-ценологічний та біоморфологічний аналізи.

Ключові слова: флора, екосистеми, водосховище.

Вступ

Річки — водні артерії Землі та джерело життєвої вологи для всього живого. Рослини, більше ніж жодні інші організми, залежать від води. Тому біля водойм ми бачимо найбільш велику різноманітність рослин.

Рослинність берегів так само, як і водна та прибережна, потребує вивчення, оскільки зростає в інших умовах: вони приурочені до вологих ґрунтів, наявності великої кількості комах-запилувачів, підвищеної вологості повітря. Втручання людини в цю гармонію приводить до її порушення. Саме тому, особливо актуальними в останнє десятиріччя стали питання вивчення видового складу флори берегових екосистем, а також паралельно з ними і їх охорона [3].

У зв'язку з тим, що дана проблематика у значних масштабах почала розроблятися порівняно недавно, велика кількість водойм залишається ще не дослідженими. Одним із таких об'єктів є Чечвинське водосховище, створене на ріці Чечва – притоки Лімниці у Рожнятівському районі. Нашою метою стало вивчення видового складу флори берегових екосистем цього водосховища.

Матеріали і методи

Дослідження берегових екосистем Чечвинського водосховища проводилося протягом 2004-2006 рр. Рослини визначалися за Визначником рослин Українських Карпат (1977) [1]. Систематичні таксони приймалися за А. Л. Тахтаджаном (1966, 1987) життєві форми рослин – за І. Г. Серебряковим .

Рясність трав'янистих видів визначали окомірним методом за шкалою О. Друде (1913) [4].

Результати і обговорення

У межах берегових екосистем Чечвинського водосховища нами виявлено 121 вид вищих судинних рослин.

Систематичний аналіз флори дослідженої території показав, що для неї характерне домінування небагатьох родин. Зокрема, два перших місця у рослинному спектрі (за кількістю видів) займають такі родини: Asteraceae (16 видів) і Lamiaceae (13 видів). Дві родини мають по 7 видів (Ranunculaceae, Boraginaceae), одна родина — 6 видів — (Fabaceae), а інші дві родини мають - 5 видів (Scrophullariaceae і Poaceae). По 3 види включають родини Polygonaceae, Primulaceae, Violaceae, Brassicaceae, Rosaceae, Apiaceae, Plantaginaceae, Сурерасеae; 7 родин представлені двома видами — це Equisetaceae, Pinaceae, Caryophyllaceae, Fagaceae, Betulaceae, Corylaceae, Liliaceae; решта 24 родини включають по одному виду.

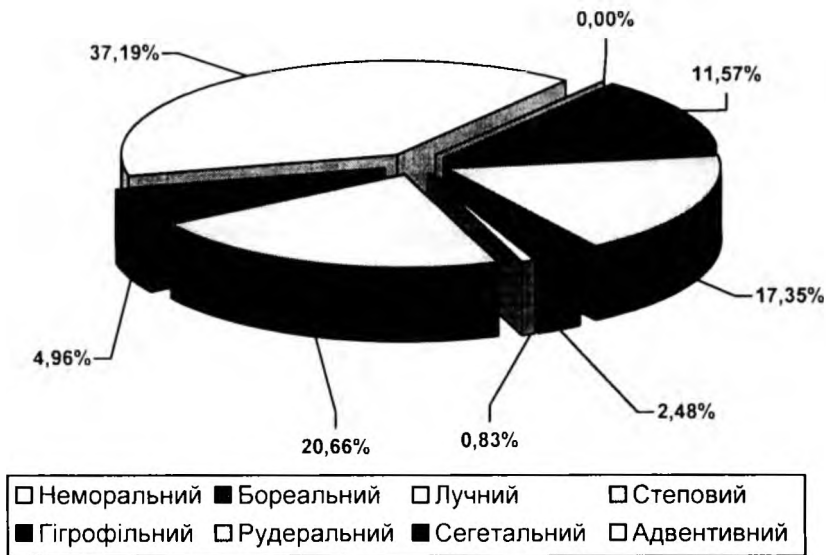

Рисунок 1. Співвідношення видів берегових екосистем Чечвинського водосховища за флороцено типами.

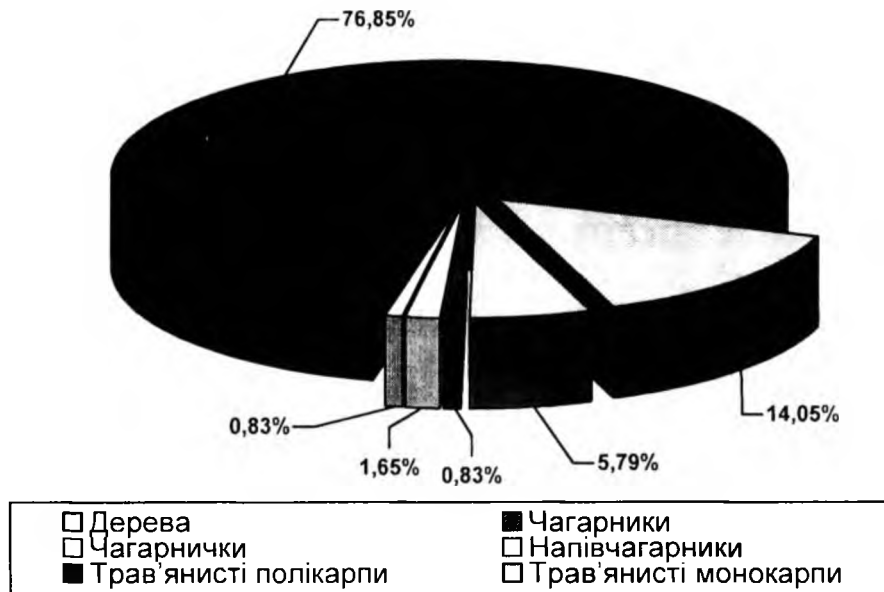

Рисунок 2. Співвідношення видів рослин берегових екосистем Чечвинського водосховища за життєвими формами.

Важливою ознакою флори є її структура за флороцено типами. Вони об'єднують види рослин, що генетично пов'язані з певним типом рослинності [2,4]. Найбільшою кількістю видів характеризується лучний флороцено тип, що становить 37,19 %; неморальний флороцено тип, відповідно, — 20,66 %; рудеральний — 17,35 %; гігрофільний — 11,57 %; бореальний — 4,96 %; сегетальний — 2,48 %.

Проведений аналіз життєвих форм, який передбачає більш глибоке пізнання взаємозв'язку рослин з навколишнім середовищем, показує, що більша частина флори представлена трав'янистими полікарпами — 93 види, що становить 76,86%, значно менше трав'янисті монокарпи — 17 видів (14,05 %), дерева — 7 видів (5,79%), чагарнички — 2 види (1,65%), чагарники і напівчагарники — по 1 виду, що становить 0,83% від загальної кількості досліджених видів рослин.

У флорі дослідженої території зростає 5 видів, занесених до Червоної книги України [5] — *Leucojum vernum* L., *Galanthus nivalis* L., *Allium ursinum* L., *Dactylorhiza majalis* Reichenb., *Astrancia major* L. Один вид занесений до Регіонального Червоного списку — *Convallaria majalis* L..

Висновки

1. У складі берегових екосистем Чечвинського водосховища виявлено 121 вид вищих судинних рослин. Два перші місця в рослинному спектрі (за кількістю видів) займають родини — Asteraceae (16 видів), Lamiaceae (13 видів). По 7 видів мають родини: Ranunculaceae і Boraginaceae, по 6 видів — Fabaceae, а Scrophulariaceae і Poaceae по 5 видів. По 3 види — 8 родин, а по 2 види — 7 родин. Інші родини представлені одним видом.

2. Екологічно-ценотична структура флори показує, що найбільш поширеними є рослини, які належать до лучного, неморального й рудерального флороцено типів.

3. Серед життєвих форм переважають трав'янисті полікарпи (76,86%). Частка трав'янистих монокарпів становить 14,05%, дерев — 5,79%.

Література

1. Визначник рослин Українських Карпат./ Чопик В.І. та ін. — К.: Наукова думка, 1977. — 434 с.
2. Григора І.М., Соломаха В.А. Рослинність України (еколого-ценотичний, флористичний та географічний нарис) — К.: Фітосоціоцентр, 2005. — 452 с.
3. Рожнятів і околиці "Історико — краєзнавча книга." — Снятин: Прут — Принт, 2000. — 168 с.
4. Ткачик В.П. Флора Прикарпаття. — Львів: НТШ, 2000. — 254 с.
5. Червона книга України: Рослинний світ / Редкол. Ю.Р. Шеляг-Сосонко та ін. — К.: Укр. енциклопедія ім. М.П. Бажана, 1996. — 608 с.
6. Федорончук М.М., Дідух Я.П. Екофлора України. Т.ІІІ.— К.: Фітосоціоцентр, 2002. — 250 с.

In the article representing the results of research to studying of flora Chechvynscogo reservoir, representing systematical, ecological -phytocenology and biomorphology analysis.

Key words: flora, ecosystem, reservoir.

УДК 581.9. (477)

Ольга Думенко

ФЛОРИСТИЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ ЗАПОВІДНОГО УРОЧИЩА "ЛЮБЛІНЕЦЬ" (ГОРГАНИ)

В даній статті наведені результати дослідження флори заповідного урочища "Люблінець" (гірський масив Горгани), її еколого-фітоценотичний аналіз.

Ключові слова: флора, заповідне урочище.

Вступ

Антропогенна трансформація флори в останні десятиріччя набирає все більших обертів. Саме тому необхідно досліджувати структуру природних біоценозів та їх фіторізноманіття з метою розробки заходів охорони. Особливо гостро постає ця проблема в гірській місцевості, де зосереджена велика кількість видів рослин. Територія дослідження — заповідне урочище "Люблінець" розташоване в низькогір'ї Горган на території Богородчанського району Івано-Франківської області. Це досить неоднорідна у ландшафтному відношенні територія площею 622 га, оскільки вона охоплює як гірські, так і передгірські форми рельєфу, вкриті переважно лісом. Метою роботи було вивчення флористичного різноманіття цієї природно-заповідної території.